

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 6. uri popoldne.

Štev. 60.

V Ljubljani, v sredo 13. marca 1889.

Letnik XVII.

Odločnih mož nam je treba.

I.

△ Naglašali smo že stokrat in stokrat, da se je v družinah in državi vgnezdil več ali manj liberalen, nekrščanski duh, ki je posmodil kakor slana v tisočeri družinah vse cvetove pravega krščanskega in zadovoljnega življenja. Sreča in mir gineta iz človeških domovij, prepričani, nemiri in upori vrše se po državah. Okužene so po nekrščanskih, židovskih načelih družinske in državne razmere. Česa nam je torej v prvi vrsti treba? Pravih, odločnih konservativnih mož katoliškega mišljenja potrebujemo. Z možmi, ki so danes črno-žolti, jutri belo-višnjevrudeči, tretji dan belo-rumeni, s temi ne moremo računati, nánje se ne moremo zanašati, ker preminjajo barvo po vetru. Mi potrebujemo možé, ki združujejo vse te barve, to je, ki v javnem življenju delujejo po načelih, katerim so znak imenovane barve. Med nami Slovenci je večinoma mlajši rod zapisal si na svojo zastavo le narodnost, vse drugo prezira, ako ne naravnost zaničuje. In nekateri starejši, zaslužni možje k temu molče, ali celo v posameznih slučajih podpirajo te in enake težnje mlajšega razumništva.

Po tem potu pa ne pridemo do svojega namena, da bi namreč narodu zagotovili trdno podlago obstanka. Kaj pomaga, ako narodu ohranimo le jezik, opilimo ga tujih peg in rje, priborimo mu veljavo v uradu in šoli, ako pa ljudstvo zgubi sčasoma ono moralno zaslonbo, ki ga varuje proti socialnemu in nraavnemu propadu. To zaslonbo pa dobi edino le iz vekovitih krščanskih resnic, ki mu dajejo na roko prava in gotova sredstva, da ne utone v valovji tujega materijalizma, ki vedno bolj prodira čez meje na slovansko ozemlje.

Slovenski rod je v teku stoletij mnogo pretrpel. Od jedne strani sta ga pritiskala in ga še tareta nemški in italijanski narod, od druge madjarski. Slovenci so torej jekleno zrno med trdima mlinškima kamnoma. Da ga nista popolnoma strla, za-

hvaliti se moramo žilavi moči, ki v rodu živí, ljubezni do domovine in jezika, v prvi vrsti pa krščanskim idejam, ki so ga vzdržale na površji. A Bog je pravičen, in v naših prsah živí mogočno upanje, da ga večni Vladar ni odločil le za trpljenje.

V tem upanju nas potrjujejo besede slavnega sedanjega čuvaja na rimskem prestolu, skrbnega poglavarja katoliške cerkve, ki v slavni svoji okrožnici piše, da Bog povrača vsakemu po njegovih delih. Razloček pa je v povračilu med narodi in pojedinci. Pojedini človek ima po zemeljskem življenju še drugo v večnosti, in tam dobi pravo povračilo za svoja dela. Narodi v celoti pa imajo le svetni život, zato jim Bog kot takim povrača na svetu, kar so storili kot narod za Boga ali proti Bogu.

Slovenci smo si doslej šteli v čast in zaslugo, da smo vedno kot narod stali na strani pravice božje in človeške, torej smemo in moremo pričakovati boljših časov. Nemodro bi bilo ravno sedaj, ko se svita nada boljših časov, zapustiti utrjeno stališče versko in narodno, ker s tem se prostovoljno odpovemo povračilu in narodnosti naši vcepimo kal razpada.

Pogoja narodnega obstanka za nas Slovence sta vera in narodnost. Prvi je za nas konservativce „sacrosanctus“, drugi za vse Slovence „conditio sine qua non“.

To si je treba pri vsaki važnejši točki narodnega života staviti pred oči, da ne zagazimo v močvirje narodne korupcije in onemoglosti. Pričelo se je med nami Slovenci letos mogočno in živahno gibanje, tiho sicer in mirno na površji, le tu in tam se penijo na gladini nasprotni glasovi iz globine narodove duše. Bliža se odločilna kriza, in da se ta kriza srečno konča ter duhovi zavrnejo v pravo strugo narodovega toka, dolžnost je vseh slovenskih politikov brez razlike stanu, da se ozirajo na gori označena životna pogoja.

Govor poslanca dr. Poklukarja v državnozbornski seji dne 1. marca t. l.

(Dalje.)

Preko cestnih preidem k vodnim stavbam. Tu moram z zahvalo priznavati, da proračunski odsek visoki zbornici priporoča resolucijo, katero sem vložil lansko leto; priporočam jo tudi jaz visoki zbornici, da jo sprejme, in vladi, da se na-njo ozira. Letos moram svojim lanskim razpravam dostaviti tudi še to, da je mej tem postala nevarnost po vodnji za vasi Stožice in Tomačevo jako velika, ter sta bili deželna vlada in uprava primorani takoj dovoliti sredstva, da so se mogle pričeti varstvene stavbe.

Te stavbe so pogoltnile glavnico 40.000 gld., kar bi se bilo lahko preprečilo, ko bi se bila hitreje pričela vrejevati Sava in morda poprijelo delo pri drugem koncu. Priporočam tedaj vode vrejevalna dela visoki zbornici v smislu moje lanske leto predlagane in letos v potrdilo priporočane resolucije.

Došel sem k zgradbi železnic. Lansko leto sem s stvarnimi razlogi priporočal, naj se postavi skupen most čez Savo za železnico mej Ljubljano in Kamnikom in za promet na državni cesti.

Kolikor mi je znano, priporočil je toplo zgradbo tega skupnega mostu stavbeni oddelek ljubljanske deželne vlade. Saj so vendar jasni vzroki, ki za to govoré. Saj bo morala vendar železnična uprava prevzeti v upravo in vzdrževanje ta most, kakor hitro bo izgotovljen. Saj je vendar cestni erar, oziroma trgovinsko ministerstvo, ki bi moralo ta most prevzeti v last ter bo na eni strani moralo z vednimi popravami in vzdrževanjem starega mostu plačevati velike troške, na drugi strani pa poravnati primanjkljaj s tamošnjo mostno mitnico. Razumel v resnici nisem, kako so mogli tu v dunajskem ministerstvu odkloniti ta po zdravi človeški pameti trezni predlog — jaz nisem tehnik — in kolikor čujem, poklicali so se na pomoč celo strategični oziri, da se je stvari dalo bolj verjetno lice.

Prepričan sem, da so mej mojimi ožjimi so-

LISTEK.

Fotografija amatérjev.

On fotografuje! Kolikokrat sem čul te besedi, izrečeni z zaničljivim naglasom, ako sem se pokazal s svojim aparatom. Novobažne potnike, ki ne potujejo z bisago in palico, ampak z aparatom v tornistru in s stojalom v roki, oblezejo gore in prehodijo doline, te hočejo s tem smešiti. Ni čuda, vsaj zasmehujejo vsako novotarijo dotlej, da se udomači in tako prištevajo tudi fotografijo amatérjev k umetnostim, ki ne redé moža.

Gledé zadnjega moramo sicer tudi mi pritrđiti veliki množici, katera navadno sodi brez pomisleka; amatér nikakor ne misli s „svetlopisom“ kruh služiti. Prav napačno je pa misliti, da je fotografovanje za lajika brez vse vrednosti, in da obstoji ves dobiček le v fotografovanju nekaterih pokrajin in znanih oseb, katerih podobe potem uvrsti v zbirko svojo.

Podrobno opazovanje nas temveč pouči, da je fotografovanje toliko važno in mnogokrat še važnejše

nego risanje. Fotografija je pomagala vže premnogim vednostnim preiskavanjem, tehniki ter umetnosti in vspeh v teh strokah so dosegli možje, ki niso bili fotografi iz poklica, ampak zdravniki, inženjerji, obrtniki itd., ki so se bavili s fotografovanjem le memogredé.

Fotografija je prav mlada pridobitev. Petdeset let je ravnokar preteklo od iznajdbe dagerotipije in malo manj je, od kar imamo tudi fotografije. Fotografovanje je bilo dolgo časa težavno, vsaj z mnogimi neprilikami spojeno. Mogoče je bilo narediti le take za svetlobo občutljive plošče, ki so bile mokre in katere so bile rabne le v takem stanu. Izdelovanje teh plošč je bilo zamudno, njih prenašanje skoraj nemogoče in zato je bilo fotografovanje vedno le delo fotografov iz poklica.

Velik napredek fotografije je bil storjen z iznajdbo suhih plošč. Te plošče so steklene šipe, na eni strani prevlečene s posebno čistim limom, v katerem je prav fino razdeljeno bromovo srebro, ki je občutljivo za svetlobo.

Te plošče ostanejo rabne mesece, ako jih hraniš v temi in na suhem in so zraven tega dvajsetkrat občutljivejše nego mokre plošče. Te plošče moreš vže narejene kupiti, moreš jih vzeti seboj na pot-

vanje in slednjič moreš ž njimi narediti najtežavnejše momentne slike za vednostne namene.

Momentno fotografovanje, ki se je zlasti v zadnjih letih tako močno razvilo, in katero najhitrejša pregibanja živali in strojev razdeli v posamezne dele in sicer tako, da podoba pokaže, česar oko niti ne vidi, obrnilo je pozornost učenjakov in lajikov na umetnijo fotografovanja. Znano je, da so fotografovali strelo, iz puške izletečo kroglo, zvezde na nebu itd., kar vse je tudi védi močno koristilo.

Ne bodem navajal brez števila vzgledov. Rešitev raznih vednostnih vprašanj s pomočjo fotografije je le redkokrat naloga fotografa iz poklica, ker ta more se pečati le najbolj z izdelovanjem tehniško in umetniško dovršenih fotografij, marveč to je naloga amatérja. Ako imajo amatérji vedno to pred očmi in rešitev te naloge pospešujejo v svojih društvih, tedaj je delo amatérjev nad vse koristno. Koliko se uri oko za spoznavanje lepote v naravi, ako si izdelujemo fotografije od lepih pokrajin, in ni to nam Slovencem najboljšo nadomestilo za umetniške šole in galerije slik, na katere nam gledé na naša skromna sredstva niti kedaj misliti ni! Koliko veselja ti dela slika ljubih znancev, katero si sam izdelal!

